

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för kultur-, religions- och utbildningsvetenskap

Examensarbete

Utformning av förskolans inomhusmiljö utifrån ett
genusperspektiv

Julia Cogne

Höstterminen 2014

Examensarbete, Grundnivå (högskoleexamen), 15 hp
Pedagogik
Förskolläraryrket
Examinator: Peter Gill
Handledare: Åsa Carlsson

Utformning av förskolans inomhusmiljö utifrån ett genusperspektiv
Författare: Julia Cogne
Högskolan i Gävle
Akademin för utbildning och ekonomi
Pedagogik 61-90 hp
HT-2014

Abstract

Studiens syfte är att få en bredare kunskap om förskolans inomhusmiljö tolkat ur ett genusperspektiv. Vilka effekter har miljöns utformning på barnen? Och kan det vara skillnad mellan olika förskolor? Undersökning av förskolorna inomhusmiljö tolkat ur ett genusperspektiv har varit de ”glasögon” som använts i denna studie. För att se hur deras miljö är utformad utifrån ett genusperspektiv och om det finns någon tydlig skillnad mellan vad som tolkas vara artefakter avsedda för flickor och vad som tolkas vara för pojkar. I studien observeras det om det finns någon studerbar skillnad i barngrupper med 3,5 år till 5 åringar. I observation tre valde jag att studera verksamheten med dess artefakter barnen inte var närvarande och för att få ett tydligare resultat och veta vad det är som observeras när barnen inte är närvarande.

Resultatet i studien visar på att inomhusmiljön påverkar genusperspektivet genom barnens aktiviteter, det är barnen som avgör vilka leksaker som används och på vilket sätt. Då barnen inte medverkade under observationen så kunde studien bara utgå ifrån tolkningar kring hur materialet och miljön användes.

Nyckelord: Förskolans inomhusmiljö, Genus, Könneutrala lekar, Leksaker, Könstereotypa lekar.

Förord

Att skriva ett examensarbete har varit en stor utmaning på både gott och ont. Val av ämne var inte så lätt som jag först trodde. Det krävdes en hel del funderingar och lite förhandgranskning inom forskningsvärlden angående genus, hur mycket forskning det finns kring genus och vad andra författare har kommit fram till. Men valet att skriva om hur innemiljön på förskolan är utformad ur ett genusperspektiv kändes ändå som ett givande val för mig, då mitt intresse för genus har växt under studietidens gång. En fråga som väckts hos mig under studietiden är på vilket sätt barnen påverkar förskolans innemiljö när det handlar om genus. Vilket är något som jag gärna vill ta reda på men även hur innemiljön ser ut när barnen inte är närvarande. Har tagit del av mycket intressant litteratur och det har varit svårt att begränsa sig, att arbetet inte blev allt för stort.

Trots det breda utbudet av forskning har skrivandet gått upp och ner, därför vill jag även tacka mina studiekamrater och familjemedlemmar som har stöttat mig under denna studietid och speciellt under denna sista termin när fokuset har legat på examensarbetet.

Under tre år på förskolan har min kunskap kring barns utveckling växt. Jag har också tagit del av litteratur som tryckt på punkten om hur viktigt det är att vi som pedagoger finns där för barnen, hjälper dem att utvecklas till självständiga individer, det ingår i vårt jobb. Jag vill till sist också tacka min handledare för det stöd jag fått samt den responsen jag fått kring arbetet och de funderingar som dykt upp under skrivandets gång.

Gävle 12 december 2014

Julia Cogne

Innehåll

Inledning	1
2 Bakgrund	3
2.1 Miljö och lekar, inklusive leksaker.....	3
2.2. Genus och jämställdhet.....	4
2.3 Genusperspektiv	5
2.4 Problemformulering	6
2.5 Syfte.....	6
2.6 Frågeställningar	6
3 Metod	8
3.1 Urval av undersökningsgrupp.....	8
3.2 Genomförandet av observation ett.....	10
3.3 Genomförande av observation två.....	10
3.4 Genomförande av observation tre.....	10
3.5 Etiska principer.....	11
3.6 Bearbetning av material.....	11
3.7 Analysmetod.....	12
3.8 Studiens tillförlitlighet.....	12
4 Resultat och Analys	14
Barnens aktiviteter på två av förskolorna	19
5 Diskussion	21
5.1 Metod diskussion.....	21
5.2 Resultat diskussion	21
5.3 Slutdiskussion.....	23
5.4 Vidare forskning	25
Referenslista	26
Bilagor	28

Inledning

Anledningen till att jag valde att undersöka förskolan inomhusmiljö utifrån ett genusperspektiv grundas i ett intresse hur förskolor arbetar med genus. Jag har läst om genus som en tolkningsram i mycket forskningslitteratur och har blivit nyfiken på att själv utforska hur detta kan synas i en praktik. Hur tänkande kring genus i förskolan och hur miljön kommer in i det hela och hur stor inverkan inomhusmiljön med dessa artefakter har på barnen, pedagogerna och utvecklingen när det handlar om genus. Litteraturen och diskussionerna kring genus som jag tagit del av under min studiegång har även gett mig tankeställningar kring genus och hur man arbetar med genus i just förskolan. Hur pedagogerna jobbar med genus, på vilket sätt har miljön en avgörande roll? Dessa funderingar har jag utgått ifrån under mina observationer och arbetets gång.

Svaleryd (2003), berättar om en förskola som arbetat med genus, det vill säga att de fokuserat arbetat med jämställdhet mellan könen, vilket innebär att barnen ska få samma möjligheter oavsett kön. Svaleryd har även gjort observationer i barngruppen under den fria leken. En dag bestämde hon sig för att ta bort de leksakerna som hon ansåg vara könsterotypa som till exempel dockorna, detta för att hon ville observera hur barnen anpassade sig till situationen. Innan hon tog bort leksakerna hade hon tillsammans med sina kollegor observerat barnens lekar och samtalat kring observationerna med sina kollegor. Studien resulterade i att barnen började leka mera tillsammans, både pojkar och flickor. Pedagogerna kunde se en enorm skillnad i leken och barnen skaffade sig mera kunskap om nya lekar med hjälp av böckerna som fanns på avdelningen, de lärde sig också att använda sin fantasi på ett mer kreativt sätt. (Svaleryd, 2003)

Läroplanen för förskolan – Lpfö 98/10 (Skolverket, 2010) skriver om att miljön ska vara lämpad för barnen och inte tvärtom. Pedagogerna ska se till varje individ och deras behov samt vilka kvalifikationer det enskilda barnet har. Det betyder att förskolan behöver utformas utifrån de behov som finns och ha förståelse för att alla förskolor utgår från olika utgångspunkter. De ska även vara mottagliga för olika tänkesätt och se till att alla åsikter driver verksamheten framåt. Pedagogerna behöver fundera på hur de ska bemöta barnen och uppmärksamma deras behov utan förutfattade åsikter. Det menas med att förskolan ska motarbeta det konservativa könsmonstret. Barnen på förskolan ska få lika förutsättningar och chanser till att testa sig fram, få utveckla sin begåvning

och intresset inom till exempel lek utan att behöva bli inskränkta på grund av de stela könsrollerna.

Alla som verkar i förskolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dessa värden. Vuxnas sätt att bemöta flickor och pojkar liksom de krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma flickors och pojkars uppfattning om vad som är kvinnligt och manligt. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller. Lpfö 98/10 (Skolverket, 2010, s.5)

Det har under arbetets gång uppstått funderingar varför förskolans verksamhet är konstruerad på ett sätt som skiljer på pojkar och flickor och när det kommer till färger på materialet och olika delar av rummet? I Lpfö98/10 (Skolverket, 2010) står det att förskolan ska arbeta för att alla barn ska få samma möjligheter till att utvecklas och lära sig samt att vi som jobbar inom förskolan ska arbeta med att minska sprickorna mellan pojkarna och flickorna.

Författaren Nordin–Hultman (2004) skriver att rummen som vi vistas i identifierar oss som individer och när de handlar om förskolans rum så är det barnen som identifieras av rummet och visar på hur barnen bör agera, även hur barnen som befinner sig i rummet ska upplevas samt granskas. Han menar på så sätt att de rum vi vistas i framkallar könet hos oss individen.

2 Bakgrund

2.1 Miljö och lekar, inklusive leksaker

Sandberg & Pramling Samuelsson(2005) gjorde en studie kring barnens lekar och vilka leksaker som brukades. Genom att observera barnens lekar fick de insyn i hur dockorna och bilarna användas i relation till hur de historiskt använts. Pedagogerna på förskolan menar att barnen inte lekar de konservativa lekarna i samma omfattning som för ett par år sedan, utan i dagens läge leker både flickor och pojkar med barnvagnarna och det behöver inte alltid vara en docka i vagnen. I en sådan situation är det vagnen som är lekens drivhjul. Barnen kan också lägga annat i vagnen än bara dockor, det kan ibland lägga sina bilar eller klossar i vagnen. Pedagogerna menar att leken har förändrats under de senaste tio åren. Det är också en mindre skara av flickor som leker i dockvrån och här har även pedagogerna gått in och gjort om dockvrån så att den utstalar en trygghets känsla hos både pojkar och flickor. (ibid.)

Enligt Olofsson (2010) så bör vi pedagoger ha i åtanke att vi inte ska ta bort några leksaker som till exempel bilar, dockor utan vi ska istället tänka ännu ett steg framåt genom att låta pojkarna bekanta sig med ”flickleksaker” och flickorna ska få bekanta sig med ”pojkleksaker”. På så sätt behöver varken pojkar eller flickor kännas sig åtsidosatta. Olofsson skriver vidare att vi också ta vara på barnens intressen, lyssna på vad de har att säga kring verksamheten och ta hänsyn till deras tankar och åsikter.

Hellman (2010) skriver om en händelse på förskolan där barnen samtalat kring vem som skulle vara mamma och pappa i den aktuella leken, de hade även lagt till två andra roller i leken. De nya rollerna var *Batman* och en *prinsessa*, så de började med att diskutera kring vem som skulle vara prinsessa och vem som skulle vara Batman. Beslutet om vem som skulle få vara vad baserades på vad barnen hade för färg på sina kläder. Barns val om en leksak är tjej eller pojkleksak baserar följaktligen på vilken färg leksaken har.

Kragh-Müller, Ørsted Andersen & Veje Hvitved (2012) skriver om hur Reggio Emilia pedagogiken använder sig av ett rum för alla aktiviteter. Att dela upp rummet i olika lekhörnor, till exempel en dockhörna, en kökshörna, en hörna där byggklossar och bilar.

Syftet med att ha olika hörn i samma rum är för att barnen ska skaffa kunskaper om lekens möjligheter.

2.2. Genus och jämställdhet

Att arbeta med att motverka traditionella könsmonster innebär enligt läroplanen att man som pedagog bör vara medveten om att det finns en genusordning i samhället som innebär att flickor och kvinnor är underordnade, pojkar och män har för delar av denna maktordning. (Delegationen för jämställdhet i förskolan 2004,s.36)

Ellneby (2011) anser att pedagoger bör ha ett aktivt genustänk på förskolan eftersom barnens tänkesätt kring sig själv och sina kamrater grundas och befästs redan i tidig ålder. Under denna process börjar barnen allt mer fundera på det som sker omkring dem. Redan då kan pedagoger fundera om hur de ska placera ut möbler i förskolan. Till exempel bilhörnan eller dockvrån, och att det ska passa alla barn. Det ska inte finnas några tecken på ”flickigt” och ”pojktigt”. Pedagogerna ska ha i åtanke att, till exempel om pojkarna leker i dockvrån, det är godtagbart. Ellneby menar att det i slutändan inte enbart handlar om vilka möbler som finns tillgängliga i verksamheten eller utbudet av leksaker. Istället handlar de om hur vi vuxna förhåller oss till barnens aktiviteter. Vilken inställning har pedagoger till att flickorna leker i bygghörnan eller att pojkarna går runt med en barnvagn?.

Även om de är i första hand barnen som ska utgå ifrån sina intressen ska pedagoger samma inställning som barnen.

Giraldo och Colyar (2012) har i en studie observerat genus i förskolan. De har intervjuat fyra förskolelärare. Den ena förskoleläraren berättar om att de flesta lärare idag är medvetna om att avstå från förutfattade meningar eller könsstereotyper. Utifrån det arbetar de med att inte lägga någon värdering i de olika aktiviteterna i förskolan, genom att inte utgå ifrån något som är riktat mot bara pojkar eller flickor. Den intervjuade pedagogen berättar även om att det på hennes förskola arbetas med att bemöta alla barnen lika. Deras mål är att alla barn oavsett kön ska kunna få samma möjligheter till att bli självständiga individer. Därför har samtliga pedagoger i åtanke att inte planera in aktiviteter som enbart riktar sig mot det ena könet, utan att aktiviteten ska vara könsneutral.

Något som också är tillgängligt på förskolan är en utklädningslåda och i den finns det kläder som både pojkar och flickor kan använda. Till exempel klänningar, skjortor, skor och hattar. Barnen erbjuds då olika material som inte följer könsstereotypa normer. Pedagogerna avslutar samtalet med att säga, om pojkar vill bära prinsessklänning så är det bra. Det är deras egna val. De kan göra det. De är bara en klänning, både pojkar och flickor kan ha sig en klänning.

Hedlin (2010) skriver om hur vuxna delar upp barnen i varierande kontexter utifrån deras kön. Det handlar om vilka leksaker vi erbjuder våra barn och till exempel vad vi klär oss i. Redan i tidig ålder lär sig barn vilka leksaker som associeras med pojkar samt vilka leksaker som associeras med flickor, barn lär sig också att pojkarna har ett högre värde i samhället. Redan i barnböckerna spelas huvudpersonen av en manlig karaktär och att de ska rädda flickorna ifrån det onda. Något som barn blir tidigt medvetna om är att för pojkar är det känsligare att leka med dockor, prinsessklänningar än att flickor leker med bilar eller lego.

Blakemore, J. & Centers, R. (2005); skriver om hur förskolans material i första hand leksakerna har en betydande inverkan på klyftan mellan könen, leksakerna kan bidra till att pojkar och flickor lekar åtskilda.

Blakemore och Centers påstår även att om pojkarna och flickorna skulle leka mera tillsammans så skulle det också kunna lära sig mera av varandra och utbyta kunskap.

2.3 Genusperspektiv

Ambjörnsson (2011) skriver om hur det är vår omgivning som avgör till exempel vilken färg som tillhör vilket kön, är blå en killfärg eller en tjejfärg? Vi lever idag i ett samhälle där genus är ett aktuellt ämne, det finns olika åsikter om vad genus är och vad det är som skiljer könen åt. När det kommer till barn så handlar det framför allt om vilka leksaker barnen leker med och där kan dockan vara en könskodad leksak, dockor förknippas vi med flickor och därför är det en flickleksak medan bilar förknippas med pojkar. Rosa är en sådan färg som förknippas med flickor, den är väldigt vanlig bland både leksaker och kläder, vilket i sin tur bidrar till en könsuppdelning inom både leksaksindustrin och klädindustrin

2.4 Problemformulering

I förskolan ska pedagoger sträva efter att det ska vara jämställt mellan könen. Det gäller då för pedagoger att inte säga till exempel, ”Lisa, lek med dina kamrater i dockvrån istället för att sitta här i bygghörnan med Kalle och Oskar. Istället kan pedagogen säga såhär ” Men Lisa, leker du med Kalle och Oskar i bygghörnan, går det bra för er?” Det handlar om pedagogers förhållningssätt, men de måste även vara medvetna om förskolan inomhusmiljön med olika ”hörn” för att det ska vara anpassat för både pojkar och flickor.

När nu barnstugan har övergått till att bli förskola med en läroplan där värdegrunden för arbetet är högt prioriterat, är det viktigt att fortsätta fundera över vilka värderingar som förmedlas genom dem som arbetar i förskolan. Men det är också viktigt att tänka över på vilket sätt förskolans miljö är formad.(Regeringskansliets,2004,s .31)

2.5 Syfte

Mitt syfte är att undersöka hur förskolans inomhusmiljö ser ut utifrån de artefakter som finns och hur dessa är organiserade gällande t. ex material och möblering utifrån ett genusperspektiv.

2.6 Frågeställningar

1. Vilket utbud av leksaker finns det på de undersökta förskolorna?
2. Hur ser inomhusmiljön ut, finns det till exempel en dockhörna eller en bilhörna på de undersökta förskolorna?
3. Hur är leksakerna i övrigt sorterade och planerade på de undersökta förskolorna? Är placeringen/ sorteringen könsneutralt? Till exempel att leksakerna ligger i samma låda oavsett om det är dockor eller bilar, inte att bilar ligger i en blå låda och dockor i en rosa barnvagn.

3 Metod

Metodvalet stöds av Denscombe (2006) som skriver om vad som krävs för att arbetet ska få en så bra struktur som möjligt, för att personen som läser ska kunna följa arbetsgången från början till slut. För att kunna skapa en struktur i arbetet ska de finnas en tydlig röd tråd som löper från början till slutorden. Meningsbygganden ska vara fullständig och arbete ska ge ut fullständigt resultat av observationen och de analyser som görs. Något som också är viktigt att tänka på, är placeringen av mig som observatör under de genomförda observationerna. Denscombe menar vidare att observatören ska vara socialt ”omärklig”. Det man bör tänka på då, är att placera sig så osynligt det bara går fast man ska ändå kunna se allt som händer.

Jag har observerat förskolans inomhusmiljö. Jag har då utfört en så kallad strukturerad observation, där jag först har planerat vad det är som ska observeras och vilken metod som jag ska använda mig av när det gäller insamling av materialet. De som ska undersökas under denna observation, är hur rummet är möblerat, vilka leksaker som finns i rummet, i både hyllorna och lådorna. För att få fram ett bra resultat så använde jag mig av frågeställningar kring hur förskolans inomhusmiljö såg ut. Mina två första observationer ägde rum i två barngrupper. Där observerade jag hur barnen använde sig av förskolans material och vilka leksaker som användes. Vilket blev en bra kontrast till den tredje observationen där jag bara observerade innemiljön. Alla tre observationer utfördes med papper och penna som hjälpmedel.

I valet av metod har jag utgått ifrån Vetenskapsområdet (2011) fyra etiska principerna om sekretess, tystnadsplikt, anonymitet och konfidentialitet. Dessa punkter står med i min tillståndsblankett som jag lämnat ut till verksamheterna i samband med att jag skulle komma och göra mina observationer och de utgör en ram för vad jag sedan kan rapportera om gällande de utförda observationerna.

3.1 Urval av undersökningsgrupp

Jag har valt att observera tre förskolor som arbetar medvetet med genus. För att kunna samla in det material som krävdes, valde jag att först besöka kommunens hemsida och för att kunna hitta den information jag behövde för att kunna kontakta förskolorna. Jag

besökte tre förskolor i en kommun i Mellansverige. Valet av förskolor gjordes utifrån möjligheten att få observera och se skillnaden mellan alla förskolor. Jag började med att kontakta förskolorna genom att mejla ut information om mitt arbete samt mitt syfte med undersökningen.

Valet av ålder på barngrupperna baserades på pedagogerna. De pedagoger jag pratade med om detta arbete valde själva sin egen barngrupp. De två grupperna bestod av både flickor och pojkar.

Den första förskolan består av två avdelningar, storbarnsavdelning och småbarnsavdelning. Observationen ägde rum på storbarnsavdelningen där fyra pedagoger jobbade. På den andra förskolan fanns det sex avdelningar och där utfördes observationen på avdelningen för de yngsta barnen. På den avdelningen jobbade tre pedagoger tillsammans med en barngrupp. Förskolorna ligger med några mils avstånd ifrån varandra.

Den tredje förskolan har som de andra förskolorna en storbarnavdelning och en småbarnsavledning. Utförandet av observationen ägde rum på båda avdelningarna, avdelningarna bestod av stora rum med en generös lek yta och högt i tak, tre rum på varje avdelning. På varje avdelning jobbade två till tre pedagoger.

3.2 Genomförandet av observation ett

Under den tiden som observationen utfördes så hade inget annat barn tillträde till rummet, bara de barn som hade tillåtelse att vara med utifrån den tillståndsblankett som delats ut och samlats in.

Barngruppen som observerades bestod av sex barn som var mellan tre till fem år och av både pojkar och flickor. Observationen fokuserades gentemot ett observerande av hur rummet var möblerat och vad barnen använde sig av för material. Fanns det någon speciell vrå i rummet där bilar eller dockor förvarades eller låg de tillsammans med andra leksaker?.

3.3 Genomförande av observation två

I den barngruppen var barnen mellan 1,5 och 3 år och de som närvarade under observationen var barn vars föräldrar undertecknat tillståndsblanketten. Olyckligtvis för observationen var inte pojkar där, utan bara flickor. Därför kunde jag inte observera hur en genusblandad grupp fungerar vid just denna observation. Även denna observation utfördes under en förmiddag och tiden hade diskuteras fram mellan observatören och den pedagog som skulle medverka.

Även under denna observation låg fokusen på att observera förskolans inomhusmiljö, hur rummet var möblerat och vilka leksaker som fanns tillgängliga för barnen. Fanns alla leksaker på samma plats eller låg leksakerna uppdelade, som till exempel klossar i en blå låda och kitor i en rosa låda?.

3.4 Genomförande av observation tre

Observationen ägde rum på en förskola i Mellansverige och under denna observation låg fokusen på att observera förskolans inomhusmiljö, hur var rummet på avdelningen möblerad, vilka leksaker fanns tillgängliga och fanns det även annat material som barnen kunde använda sig av?. Fokusen låg också på hur materialet, leksakerna var place-

rade, låg allt tillsammans eller låg det åtskilda i separata lådor?. Denna observation ägde rum under en förmiddag då barngruppen befann sig utomhus.

3.5 Etiska principer

Vetenskapsrådet (2011) skriver om de fyra etiska principerna, sekretess, tystnadsplikt, anonymitet och konfidentialitet. Sekretess handlar om att du inte får utlämna namn eller vilken förskola som studien utförs på, som kan kopplas ihop med

Tystnadsplikten, som betyder att man inte får röja någon information om barnen som finns på förskolan eller någon av pedagogerna. Dessa två principer använder man sig av när man ska göra till exempel är fältstudie på en förskola och här har också principen anonymitet en stor roll.

Den sista principen handlar om konfidentialitet som innebär att de material som jag fått fram är bara till för arbete och får inte delas ut till någon obehörig.

För att följa upp de etiska principerna så har jag formulerat en tillståndsblankett till barnens vårdnadshavare som informerar om min tänkta observation, på tillståndsblanketten finns information om vem jag är och vad det är för slags observation som ska utföras på förskolan och vad fokusen ligger på under observationen. Både tillståndsblanketten och informationsbrevet finns med som bilagor i detta arbete.

Jag har under observationerna och själva arbetet följt Vetenskapsrådets principer. I mitt arbete har alla barn som medverkat ett fingerat namn. Ingen information kring förskolans placering är utskriven i arbetet. Innan utförandet av observationerna skickades det ut blanketter där vårdnadshavarna till barnen skulle ge mig sitt godkännande att deras barn var med i undersökningen. All information som finns i arbetet kommer att avidentifieras och kommer endast att granskas av mig, min handledare och min examinator. Efter godkännande av arbete kommer all empiri överlämnas till högskolan där den kommer att förvaras i ett låst utrymme under två år för att sedan makuleras.

3.6 Bearbetning av material

Studiens insamlade material har bearbetats genom att läsa igenom anteckningar ifrån observationerna. För att kunna få ut så mycket som möjligt från observationerna har jag

antecknat barnens handlande -hur de lekt och vad de har lekt med. Jag har även dokumenterat hur miljön ser ut, hur möblerna är placerade i rummet och på vilket sätt det används av barnen samt pedagogerna. Genom att anteckna hur möblerna är placerade, hur barnen agerar i miljön och vad möblerna har för funktion för deras aktiviteter, har också möjligheten till att kunna observera om förskolorna haft något gemensamt tänk kring genus möjliggjorts. För att sedan kunna få ut de viktigaste ur observationerna har jag renskrivit en text i taget, och sedan lagt in det i examensarbetet. På så sätt var det lätt att fokusera på en text i taget och se till att inte missa någon viktig del av observationen.

3.7 Analysmetod

Det material jag fått ihop efter mina observationer har analyserats genom att jag tagit ett stycke i taget, ord för ord och analyserat det resultat som arta sig, har arbetat med texten in detalj, dels vad barnen har ägnat sig åt under observationens gång och på vilket sätt miljön har varit en bidragande faktor. Genom att analysera det insamlade materialet på detta sätt så har även forskningsfrågorna blivit berörda och syftet har fått en tydligare roll i mitt analysarbete. Allt som jag skrivit ner under observationerna har jag fått gå tillbaka till under arbetets gång, fått läsa observationerna flera gånger för att vara säkert på att inte ha missat något viktigt parti.

3.8 Studiens tillförlitlighet

Enligt Bryman (2011) delas analysens tillförlitlighet in i två punkter, den ena punkten är reliabilitet vars huvudfråga är om de svar som analysen har nått fram till förblir lika om någon annan skulle genomföra samma analys. Den andra punkten är validitet som mera visar på om de slutsatser vi fått under analysen hänger ihop med syftet. För att åstadkomma validitet i min analys så måste mina forskningsfrågor vara relevanta för min undersökning.

Stukat (2014) skriver att reliabiliteten innebär att man använder sig av att mäta värdet i undersökningen, till exempel hur många som deltagit i undersökningen och vilka svar som har uppkommit efteråt. Medan validitet innebär mätning av den aktuella studien. Reliabiliteten beräknar rimligheten att någon annan skulle få ut samma forsknings resultat med hjälp av det material som finns i det nuvarande arbetet. Så genom att beskriva noggrant hur observationerna utförts och hur planeringen har sett ut samt återkoppla till

syftet och frågeställningen så finns det en god chans att uppnå samma resultat och på så sätt stärks även reliabiliteten i arbete.

4 Resultat och Analys

4.1 Observation 1

Under min observation på förskolan Sture katten, upplevde jag miljön som neutral. Det fanns en möjlighet för barnen att röra sig fritt mellan rummen och de hade även fri tillgång till lekmaterial. Jag noterade ingen uppdelning av leken efter normer utifrån kön så som familjevår, bilbanor. Under observationens gång satt två pojkar och byggde med lego två flickor satt vid bordet intill och ritade. Pojkarna som satt på golvet samtalade även då och då kring deras uppbyggnad av lego, men till största delen var de tysta. Flickorna som satt och ritade ägnade inte heller sig åt att samtala utan ritade under tystnad, men ibland tittade de sig omkring för att se vad deras kamrater hade för sig. Ett annat barn gick och satte sig i soffan, hon började med att bläddra i de böcker som redan låg framme, efter en stund gick även hon vidare och satte sig vid ett enskilt bord för att börja rita. När hon satt där och ritade så kom en pedagog förbi henne och satte sig bredvid henne, de började samtala och flickan visade även upp sitt verk. Något som dock blev uppmärksammat under observationen var att i hallen mellan målarrummet och lekrummet.

Det fanns en barnspis som var intryck i ett hörn och ovanpå spisen stod det en röd låda med gosedjur i, det såg inte ut som att detta material användes så ofta uppfattade jag. Det fanns ett väldigt brett och blandat utbud av leksakerna på förskolan och det var allt ifrån bilar, lego till dockor. Planeingen i övrig var strukturerad, det fanns lådor i olika färger som leksakerna och annat materialet låg i. Rummet var ett målarrum där barnen kunde gå in och måla. Materialet som barnen erbjöds gav ifrån sig en könsneutral signal, barnen erbjöds alla regnbågens färger. Under observationen upplevde jag att barnen inte verkade visa någon saknad efter en bilhörna eller familjehörna. De lekte istället det material som fanns tillgänglig. Även övriga avdelningarna på förskolan hade en neutral utformning. Material fanns i alla möjliga färger och former, det fanns inga direkta avskiljningar mellan de olika hörnen.

4.2 Observation 2

Första rummet på förskolan Humlan bestod av en stor grön soffa och en matta för lego som låg jämsides med ett bord. De stod även två bord i rummet som användes som rit och pysselbord. Barnen kunde även utföra andra aktiviteter vid bordet som att sy eller

bygga pussel. Rummet hade en öppen plan yta med ett varierat utbud av leksaker. Det fanns ingen familjevå i rummet, men på den stora väggen hade barnen och pedagogerna målat en stor raket med en blå bakgrund. Under observationens gång byggde och lekte pojkarna där lådorna med lego fanns, de rörde sig också runt lite i rummet men för det mesta höll de sig till hörnan där mattan fanns.

Avdelningen bestod av en strukturerad möbel placering, i ena hörnet fanns det en röd soffa som var till för läsvidan och samlingen, nedanför soffans låg det en stor rund matta, jämsides med soffans ena hörd stod det ett bord med en tågräls på och under bordet fanns det en bilbansmatta.

I rummet fanns det flera olika hyllor och bord, det fanns även en liten familjehörna som bestod av en docksäng, ett matbord med stolar och en träspis. I mitten av rummet fanns det en stor rund matta och på mattan stod det en stor bro gjord i trä, de hade använt sig av varje yta i rummet fast ändå hade de placerat möblerna så att det även fanns lediga ytor där barnen kunde röra sig fritt. I anslutning till det stora rummet så fanns det ett litet rum som hade speglar på ena väggen och i taket hängde det lila tyg som nådde näst intill ner i golvet, där inne fanns det även en liten hylla som stod på golvet, en bandspelare och ett ritbord av något slag. Möblerna bestod av ljusa färger allt ifrån grönt till rött, även materialet inne i rummen fanns i olika färger, rött, blått, gult, grönt.

Avledningens familjehörna innehöll inte bara dockor och vagnar utan även en matta med olika djur på som var blå och grön. Det fanns också en hylla med böcker och leksaker i familjehörnan. Det fanns en bilmatta på golvet och intill den stod det ett bord med en tågräls på. På själva mattan stod det ett parkerings hus. Detta material upplevdes också av mig som förhållandevis neutralt material. Något som också uppmärksammades under observationen var att det inte fanns så många könstereotypa leksaker som till exempel bilar eller prinsessklänningar inom synhåll. I övrigt så var rummet möblerat på ett effektivt sätt, miljön skapande en samhörighet med hjälp av hur möblerna var utsälda och den övriga innemiljön.

På avledningen fanns också lego i olika färger som barnen kunde bygga och leka med. Upptäckte också under observationen att det fanns stora byggklossar i olika färger och efter att jag känt på dem så upptäckte jag att de var gjorda av något lite mjukare material än trä.

Alla möbler på avdelningen hade en ljus grundfärg som skiftade i ljus brunt. De flesta möblerna hade denna ljusa bruna färg men sedan kunde till exempel hyllplanen i hyllan vara målad i olika färger som till exempel rött, grönt, blått eller gult. Såg inget materiel som bestod av enbart en färg som till exempel rosa eller blå förutom de mjuka blå byggklossarna som låg i bygghörnan. På väggen hängde det en bild på Pippi Långstrump och den gav ifrån sig en positiv effekt upplevde jag. Det fanns två stora runda mattor i rummet, en blå och en grön. På gröna mattan stod det en bro i trä som barnen kunde klättra upp på och gå runt på.

Barnen hade geometriska former som lekmaterial, som till exempel cirkel och trekant. Formerna hade magneter på sig som barnen kunde sätta formerna på varandra. Om barnen skakade på formerna hörde jag att det skullrade som att det fanns kulor i formerna.

4.3 Observation 3

Observationen ägde rum på en förskolan blixten i Mellansverige. Avdelningen bestod av fem rum, de första tre rummen innehöll leksaker av olika slag, alltifrån bilar, dockor, lego till köksmöbler, byggklossar till maskeradkläder.

I det första rummet fanns de inte direkt något hörn utan de fanns mindre rum som låg i anslutning till det större rummet. I ena sidorummet låg det en matta i mitten och intill väggen stod det en soffa i svar och vit mönster med en kudde. I soffan låg de också en docka och en nallebjörn, de fanns även en byrå i rummet som det stod två plastlådor, en låda innehöll tallrikar, bestick och muggar, den andra lådan innehöll dockkläder. Det fanns inte heller någon direkt bestämd bilhörna eller bygghörna. Vid fönstret i så låg det en bilmatta och på en stol bredvid stod det ett parkeringshus. På andra sidan om mattan så stod det en byrå med lådor i, i lådorna låg det lego i olika färger och former, även gubbar och lego tåg fanns där. Ovanpå hyllan låg det olika slags trä pussel i olika ”teman” som till exempel ett bamse pussel, ett med djur och ett med fordon.

Det låg även en cowboy hatt i byrån. Bredvid byrån så stod det ett bord med fyra stolar, en liten spis där barnen kunde laga mat. Borta vid soffan intill väggen låg det också en stor Ikea kasse på golvet och i den låg det utklädningskläder, klänningar, skjortor,

byxor, djurdräkter som till exempel en tiger dräkt. Det fanns även masker för ansiktet i denna kasse, som till exempel en katt mask eller en anka mask.

Bygghörnan var inte någon direkt hörna utan byggmaterialet fanns i ett annat rum som också hade anslutning till det stora rummet. I detta rum fanns det inte så mycket på golvet, var ett ganska tomt rum, förutom en hylla där det stod lådor med byggmaterial i som byggklossar i olika färger och en tågräls i trä. På hyllan låg det också en gosedjur apa, rummet användes även som vilorum för barnen så det fanns även garderober i rummet.

I det stora rummet längst bort på avledningen var en blandning av skapar rum och matrum, i det rummet fanns det mycket olika slags material, i en hylla stod det glasburkar med pärlor, paljetter, limstift och glitter burkar. I skåpet bredvid fanns det papper i olika färger, även saxar och målar färg fanns i samma hylla. Lite längre ner i rummet på en hylla fanns det lådor som innehöll lite olika material som till exempel kottar, tygbitar i olika färger, petflaskor och toarullar. Det fanns även grannystan i olika färger i rummet.

I första rummet fanns det en soffa med kuddar i och den stod närmast fönstret och i mitten av rummet stod det bord med stolar, ett bord av lite högre än det andra bordet och på det bordet låg det lego i olika färger, det fanns även lego gubbar och lego djur bland klossarna. Det fanns även två lådor på bordet. I den ena lådan innehöll leksaksbilar i olika färger och i den andra lådan låg det en docka,

Det två anslutade rum till första rummet, de vill säga ”familjerummet och bygg/sov rummet, men på andra sidan rummet så fanns det ännu ett stor rum och där inne låg det en stor blå madrass längst in i ena hörnet, bredvid denna madrass fanns det mjuka kuddklossar i olika färger. Rum tre var som sagt också ett stort rum där det fanns en blå madrass, ett stort gosedjur och i en annan del av rummet stod det som gung hästar på en rad, fast istället för att det var hästar så var det två kor och en krokodil och bredvid dem fanns det en rad garderober. På ena väggen fanns det en hylla och på hyllan fanns det två gula bygghjälmarna. i en låda fanns det

musikinstrument bland annat maracas, både köpta och hemgjorda som var gjorda av petflaskor. Det låg även bollar i rummet lite här och var i olika färger och mönster.

Analys

Under mina observationer blev det tydligt att barnens handlingar och lekar påverkar genusperspektivet, utan barnens agerande och val av material så skulle inte genusperspektivet bli lika synligt. Genom att barnen själva väljer vilken leksak de vill ha eller vilken lek som ska utföras så är det dem som påverkar förskolans innemiljö ur genusperspektiv. Jag fick tillfälle att observera denna händelse då barnen var närvarande under de två första observationer men under den tredje observationen så uteblev barngruppen och de gjorde att förskolans innemiljö stod i centrum. De va då jag upptäckte att förskolans innemiljö ur ett genusperspektiv påverkas utifrån barnen och inte enbart utifrån miljön. Det finns mycket olika slags material på förskolor men hur de ska användas bestämmer barnen.

Under min observation på förskolan Sturekatten, upplevde jag miljön som förhållandevis neutral. Det fanns en möjlighet för barnen att röra sig fritt mellan rummen och de hade även fri tillgång till lekmaterial. Jag noterade ingen uppdelning av leken utifrån normer baserade på kön såsom t.ex. en familjevår eller bilbanor. Under observationens gång satt två pojkar och byggde med lego samt två flickor satt vid bordet intill och ritade. Pojkarna som satt på golvet samtalade även då och då kring deras uppbyggnad av lego, men till största delen var de tysta. Flickorna som satt och ritade ägnade inte heller sig åt att samtala utan de ritade under tystnad, men ibland tittade de sig omkring för att se vad deras kamrater hade för sig. Ett annat barn gick och satte sig i soffan, hon började med att bläddra i de böcker som redan låg framme, efter en stund gick även hon vidare och satte sig vid ett enskilt bord för att börja rita. När hon satt där och ritade så kom en pedagog förbi henne och satte sig bredvid henne. De började samtala och flickan visade även upp sitt verk.

Det fanns en barnspis som var intryck i ett hörn och ovanpå spisen stod det en röd låda med gosedjur. Det såg inte ut som att detta material användes så ofta enligt den bild jag fick. Det fanns ett väldigt brett och blandat utbud av leksakerna på förskolan och det var allt ifrån bilar och lego till dockor. Planeingen i övrig var strukturerad, det fanns lådor i olika färger som leksakerna och annat materialet låg i. Rummet som låg bredvid var ett

målrum där barnen kunde gå in och måla. Materialet som barnen erbjöds gav ifrån sig en könsneutral signal, barnen erbjöds alla regnbågens färger. Under observationen upplevde jag att barnen inte verkade visa någon saknad efter en bilhörna eller familjehörna. De lekte istället det material som fanns tillgängligt. Även övriga avdelningarna på förskolan hade en neutral utformning. Material fanns i alla möjliga färger och former, det fanns inga direkta avskiljande barriärer mellan de olika hörnen.

Detta är något som också Sandberg & Pramling Samuelsson(2005) skriver om, de skriver om hur barnen på förskolan använder materialet, vilka leksaker de använder sig av och i vilka sorts lekar. Till exempel dockvagnen ses inte som specifikt en dockvang utan mer som ett fordon. Ett fordon som kan transportera andra leksaker till olika platser. Något som även i denna situation kan ha en bidragande effekt till genusperspektivet är de olika färgerna på leksakerna, könskodade färger som Ambjörnsson (2011) skriver om. Hon skriver om hur samhällets syn på genus påverkar barnens val av leksaker, som att blått är för pojkar och rosa är för tjejer.

Barnens aktiviteter på två av förskolorna

Valde att först observera barnens konversation på håll för att sedan förflytta mig för att kunna observera två flickorna som stod inne i målrummet. De båda flickorna stod vid varsitt målarstaffli och målade. När flickorna målade använde de sig av alla möjliga färger. Färgerna blandades på papperat och när de kände sig färdiga med teckningen, under tiden de målade gick en pedagog runt i målarummet och observerade de flickorna gjorde, samtalade även med dem kring deras verk. När flickorna hade målat klart visade pedagogen vart flickorna skulle lägga sina teckningar för att sedan ansluta sig till sina kamrater.

Under observationens gång sprang barnen omkring i rummet, två av flickorna testade de olika hattarna som låg på golvet och sedan satte de på sig skorna som också låg där, ett par svarta skor och ett par rosa pumps likande skor.

Efter att ha tagit på sig skorna bestämde de sig för att gå över bron som fanns mitt i rummet, först gick de upp på ena sidan och ner på andra, sedan var de tvungna att vänta på sin tur då två av deras kamrater också kommit till bron för att klättra, de samtalade lite med varandra men i övrigt så fokuserade de på att gå över bron.

Efter en stund gick ett av barnen fram till tåg banan, hon hade ett lok i handen som hon började köra på rälsen och hon fick sedan sällskap av sin kamrat som också hittat ett tåg, medan de två flickorna lekte med tåget så förflyttade sig en av de andra flickorna från bron till en annan del av rummet för att bygga med klossarna som fanns, hon satte sig på mattan och började bygga ett högt torn, sedan uppmärksammade även två av de andra barnen som också förflytta sig vidare fast till familjehörnan där det började leka en roll lek, ena barnet la sig ner i sängen och drog täcket över sig medan det andra barnet ställde sig vid spisen för att laga mat, deras rollek höll på ett tag, men de bytte inte roller. Efter att ha observerat barnen en stund förflyttade sig några av barnen ännu en gång och då fick barnen som satt och byggde torn sällskap av sin kamrat som också ville bygga, så tillsammans började det bygga ett torn även en pedagog hade då anslutit sig till barnen och studerat dem.

Innan observationen avslutades så stod ett av de minsta barnen vid soffans ena hörn och spelade ett spel på en ipad, kunde dock inte se vad det var för spel då hon höll skärmen ifrån mig. Något som uppmärksammades under observationen var en liten flicka som står vid tågbanan och leker med ett lok, fast samtidigt som hon leker med loket så har hon en docka under armen som hon håller om och när hon lekt klart med tågbanan så tar hon upp loket med handen som är ledig, då hon håller dockan med den andra handen, och går vidare. Något jag la märket till under observationen var hur pedagogerna uppmuntrade barnen till de olika aktiverna och barnen fick testa sig fram, leka med vad de ville.

Fick tillfälle att observera två barn som satt och byggde med dessa klossar, de hjälptes åt och bygga höga torn som sedan skulle få rivas ner som jag uppfattade de. Under observationens gång börjar några andra barn också komma till byggplatsen och så börjar de att träna balansgång på klossarna, de ramlade några gånger och sedan reste sig upp och gjorde ett nytt försök.

5 Diskussion

5.1 Metod diskussion

Under studiens gång har jag ansträngt mig att inte lägga några personliga bedömningar. Jag valde att anteckna med papper och penna för att jag ansåg att de skulle vara en fungerande metod just för dessa observationer. Jag har använt det tidigare och då har det fungerat bra. Och under observationerna ansåg jag att allt kom fram genom papper och penna. Men den här metoden är en nackdel, för jag kan ha missat material som är värdefullt som inte finns på papperet. Om jag bland annat hade valt att videospela hade det varit lättare att fånga upp allt i omkring i rummet. Och hade då kunnat titta om och om igen på inspelningen. Om jag intervjuat pedagogerna kunde deras syn komma fram om hur de tänkt med innemiljön.

En stor nackdel med denna metod är man måste vara säker på vad det är man ska undersöka. vad är syftet med hela undersökningen och arbetet, annars kan det lätt bli att man fokuserar på allting som händer i rummet. Vilket också försvårar efterarbetet? Så även om papper och penna är en bra metod så tänker jag nog nästa gång stärka metoden med hjälp av interjuver av pedagogerna samt diktafon så att allt som sägs spelas in. Det kan underlätta mitt arbete och utmaningen blir inte lika stor upplever jag. Under de första två observationerna medverkade barn och under den tredje observationen observerade jag förskolans innemiljö utan barnens närvarande. Genom att ha med barnen under de första observationerna kunde jag se hur barnen val av lekar och leksaker påverkade genusperspektivet. Vid den tredje observationen kunde jag inte se det jag sett under de tidigare observationer utan fick då fokusera på hur innemiljön var utformad och materialets placering

5.2 Resultat diskussion

Hedin (2010) skriver om hur pedagogernas handling påverkar barnens könsroller samt lekar, Hedin menar att som pedagog kan du redan från början påverka barnets val av lek, vilken leksaker som finns tillgängliga. Det vi vuxna inte tänker på är att barnen redan som små lär sig vilken leksak som "tillhör" vilket kön. Redan här kan vi skapa en miljö för barnen där det finns en stor möjlighet till alla olika slags material, att det finns en varierat utbud av utklädningskläder och de inte bara finns prinsesskläder och en cowboy hatt, utan också andra former av utklädningskläder som till exempel en katt/hund dräkt, masker som är i form av olika djur, olika slags hattar.

Hade resultatet blivit annorlunda om barngruppen som under observationen bestod av flickor, om pojkarna ifrån barngruppen varit närvarande. Vilka lekar hade tagit form av pojkarna, vilket material skulle han leka med och skulle flickorna invitera pojken i sin lek eller omvänt. Min egen tolkning är att resultatet skulle bli annorlunda om det fanns pojkar med i observation två, men det kunde även förbli samma resultat som nu beroende på individen och vad som uppstår under observationens gång. Till skillnad ifrån den första observationen där barngruppen bestod av både pojkar och flickor, resultatet ifrån den observationen var att även om miljön hade en könsneutral utformning i form av gemensamma ytor, ingen vrå som skiljde sig ifrån resterande så lekte pojkarna där bilarna fanns och två flickor satt vid bordet och tecknade, min tolkning var att det fanns en liten bit av gruppering av könen, det hade varit intressant att observera om någon av flickorna hade satt sig med pojkarna och lek med bilarna eller att pojkarna suttit vi samma bort som flickorna och tecknat.

Genom att erbjuda barnen en könsneutral miljö i form av gemensamma utrymmen och inte lägga någon speciell beteckning på materialet så lär sig barnen också att det inte är någon fara med att testa sig fram, att kunna en möjlighet till att leka med alla olika leksaker.

Något som också har en bidragande faktor till resultatet är att den dagen observation nummer två skulle äga rum, så bestod barngruppen av enbart flickor på grund av att Pojkarna var frånvarande. Att se hur en barngrupp med enbart flickor leker och använder sig av miljön bidrog till ett intressant resultat. Ett resultat som visar på att flickorna använde sig av materialet som fanns på avledningen vilket bestod av byggklossar, lego, skor och hattar. För dem fanns det inga begränsningar och deras lekar blev uppmärksammade av pedagogerna som i sin tur även uppmuntrade flickorna till olika aktiviteter.

Nordin-Hultman (2004) skriver om hur förskolans miljö bidrar till könsuppdelningen mellan barnen, genom att använda sig av köns kodade material och sedan placera denna materiel som till exempel rosa lego, blå sport bilar i olika rum så blir det också att själva rummet får en könskodning och det kan i sin tur bidra till att pojkar och flickor leker åtskilda.

5.3 Slutdiskussion

Som det upplevdes på första förskolan så fanns det inget konkret material som skiljde könen åt, som uppmärksammades under observationen. Denna studie har varit intressant att utföra, dock har det inte varit så lätt att planera hur undersökningen ska gå till då man inte kan vara påverka de oförutsägbara händelserna som till exempel om något barn som skulle delta hade fått förhinder. Oftast går undersökningen som planerad och är det någon som uteblir så går det ändå att utföra sitt arbete, allt material som man får in går oftast att vända in och ut på, att ta med både fördelar och nackdelar i arbetet höjer arbetets kvalitet och huvudsaken är att syftet är uppnått.

Med detta kan jag hålla med till en viss del. Det är bra om barnen får leka i samma rum, då det skapas en gemenskap mellan dem. Fast det jag kan ha svårt med är just att dela upp leksakerna i olika hörn samt namnge hörnen. Att namnge hörnen, dela upp leksakerna som till exempel dockvagnar, köksredskap och klossar existerar fortfarande genuskillnaden.

Författarna säger även om vi ser tillbaka i historien kring leksaker och genus, är dockhörnan en central del i förskolans innemiljö. Många pedagoger menar att dockhörnan är en trygghetszon för barnen, en plats där de kan känna sig som hemma. Även om dockhörnan ses som en trygghetszon för barnen, får vi inte glömma bort att ta vara på barnens egna intressen. Med hjälp av barnens intressen kan vi tillsammans generera flera gemensamma lekar, platser där alla barn oavsett kön kan leka.

Under utbildningens gång så har vi haft kurslitteratur som berört ämnet genus och det var där intresset kom upp, vi har läst om vilka uppgifter vi som pedagoger har när det kommer till bland annat värderingar i barngruppen. Vi har läst om hur vi som pedagoger ska bemöta barnen oavsett kön och se till varje individ, barnen ska få möjlighet till att utvecklas på alla olika plan utan att det ska finns någon värdering i deras val. Eftersom vi även läst lite om hur vi kan arbeta med genus i förskolan och att genus är ett rätt omtalat ämne i vår verksamhet så är det väldigt intressant att göra en undersökning hur miljön kan kopplas ihop med genus och vilken inverkan den har. Vi har ju läst litteratur som berör koppling mellan genus och förskolans miljö, men inte så mycket som man kan önska anser jag.

Lenz Taguchi, H., Bodén, L. & Ohrlander, K. (red.) (2011). Skriver om hur svenska förskolor diskuterar kring vilka leksaker som ska beställas in till verksamheten. Vilka leksaker som kan bidra till att könsuppdelningen minskar och ger en mindre könskodad utstrålning. De menar på att genom att kunna styra vilka leksaker och annat material som finns tillgänglig i verksamheten så kan de i sin tur ge påverka även förskolan miljö, miljön blir mera ”könsneutral”. När det pratar om könsneutrala leksaker/ material så handlar det om till exempel: Målarfärgerer, kriter, bollar och lera. Fast det kan också innebära ett större utbud av utklädningskläder, cyklar till utegården. Sådant material kan även främja barnens kamratrelationer, minska klyftan mellan pojkarna och flickorna.

Efter att ha utfört två observationer där barnen gruppen var närvarande och under den sista observationen var inte barnen delaktiga, vilket gav studien ett helt annat resultat. Det som framgånget efter dessa observationer är att under de två första där barn var delaktiga kunde jag se hur deras handlingar, val av material påverkade genusperspektivet och i sin tur miljön medan den observationen där bara miljön observerades fanns det inget konkret exempel på hur miljön skulle kunna påverka genusperspektivet utan där fick jag utgå ifrån olika teorier.

Det som uppmärksammats under studiens gång och efter att ha fått fram ett resultat ifrån alla tre observationer är att förskolebarnen har en avgörande roll i miljön ur ett genusperspektiv. Det är barnen som avgör vilka leksaker som används mest och till vilka lekar och detta är även något som litteraturen också skriver om. I den aktuella litteraturen så skriver författarna om hur förskolans utbud av leksaker påverkas av barnens val, barnen väljer utifrån de leksaker som finns på plats men det är också barnen som avgör om leksaken ska skilja könen åt eller inte.

5.4 Vidare forskning

Skulle en likande undersökning utföras på två olika förskolor så skulle en större del av fokusen läggas på hur pedagogerna arbetar med genus i förskolan och vad de har för tankar angående genus och att få in det mera i förskolans verksamhet. Studiens syfte skulle då vara att intervjua pedagogerna och ta med deras åsikter i arbetet, vad de har för tankar kring hur förskolan ska byggas upp ur ett genusperspektiv. Då kan det också vara en fördel att spela in intervjuerna, vilket även kan underlätta efterarbetet och transkriberingen.

Referenslista

- Ambjörnsson, F. (2011). *Rosa: den farliga färgen*. Stockholm: Ordfront.
- Blakemore, J. & Centers, R. (2005). *Characteristics of Boys' and Girls' Toys*. *Sex Roles, Vol. 53 Nos. 9/10, november 2005*
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.
- Denscombe, M. (2000). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Eidevald, C. (2009). *Det finns inga tjejbestämmare: att förstå kön som position i förskolans vardagsrutiner och lek*. Diss.. Jönköping.
- E. Giraldo & J. Colyar (2009). Dealing with gender in the classroom: a portrayed case study of four teachers. *International Journal of Inclusive Education Vol. 16, No. 1, January 2012*
- Ellneby, Y. (2011). *Må bra i förskolan: [musik, yoga, lek, miljö, mindfulness, massage]*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio. s. 122-123
- Hedlin, M. (2010). *Lilla genushäftet 2.0: om genus och skolans jämställdhetsmål*. (Uppdaterad och omarb. version). Växjö: Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap, Linnéuniversitetet.
- Hellman, A. (2010) Kan Batman vara rosa? Förhandlingar om pojkighet och normalitet På en förskola. *GOTHENBURG STUDIES IN EDUCATIONAL SCIENCES 299*
- Kragh-Müller, G., Ørsted Andersen, F. & Veje Hvitved, L. (red.) (2012). *Goda lärmiljöer för barn*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Lenz Taguchi, H., Bodén, L. & Ohrlander, K. (red.) (2011). *En rosa pedagogik: jämställdhetspedagogiska utmaningar*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Lpfö 98 rev -10. (2010) Läroplanen för förskolan.

Olofsson, B. (2007). *Modiga prinsessor och ömsinta killar: genusmedveten pedagogik i praktiken*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Nordin-Hultman, E. (2004). *Pedagogiska miljöer och barns subjektskapande*. (1. uppl.) Diss. Stockholm: Univ., 2004. Stockholm.

Rienecker, L. (2003). *Problemformulering*. (1. uppl.) Malmö: Liber.

Svaleryd, K. (2003). *Genuspedagogik: en tanke- och handlingsbok för arbete med barn och unga*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Sandberg and I. Pramling-Samuelsson. (2005). An Interview Study of Gender Differences in Preschool Teachers' Attitudes Toward Children's Play. *Early Childhood Education Journal*, Vol. 32, No. 5, April 2005 (_ 2005) s. 301

Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Slutbetänkande av Delegationen för jämställdhet i förskolan (2004).: *Den könade förskolan- om betydelsen av jämställdhet och genus i förskolans pedagogiska arbete* SOU 2004:115 Stockholm, s. 31

Slutbetänkande av Delegationen för jämställdhet i förskolan (2006).: *Jämställdhet i förskolan- om betydelsen av jämställdhet och genus i förskolans pedagogiska arbete* SOU 2006:75 Stockholm, s 64

Sverige. Delegationen för jämställdhet i förskolan. (2004). *Den könade förskolan: om betydelsen av jämställdhet och genus i förskolans pedagogiska arbete: delbetänkande*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

Vetenskapsrådet (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Bilagor

Missiv till förskolan.

Hej,

Mitt namn är Julia Cogne och jag är student vid Högskolan i Gävle. Jag går min sista termin på förskollärprogrammet och ska nu börja skriva mitt examensarbete. Arbetet kommer att handla om förskolans miljö och hur den kan se ut, utifrån ett genusperspektiv och leksaker. Jag kommer att behöva besöka ett antal förskolor och undrar om jag får komma till er? Jag kommer också att behöva göra en intervju med en pedagog samt spela in det som sägs för att sedan kunna använda i mitt arbete. Jag skulle vilja fotografera dessa miljöer/rum när det inte finns barn där.

Jag skulle vilja att den som går med på att bli intervjuad har funderat lite kring genus i förskolan samt miljön och leksaker. Detta för att underlätta för oss båda i intervjun.

I mitt examensarbete kommer jag att avpersonifiera de intervjuade och förskolorna som medverkar kommer inte att namnges. All inhämtad information kommer att behandlas enbart av mig och ingen annan.

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta mig eller min handledare på Högskolan i Gävle

Med vänlig hälsning

Julia Cogne

Julia Cogne

Handledare:

Bilaga 2

Förskolläraryrket

(Akademien för utbildning och Ekonomi)

Till vårdnadshavare för... (barnets namn)

Jag heter Förnamn Efternamn och studerar till förskollärare vid högskolan i Gävle. Jag läser sista terminen och kommer att vara på förskolan och observera verksamhetens miljö för att få empirisk data till vårt examensarbete.

Mitt examensarbete handlar om att vi ska se hur verksamhetens miljö är utformad utifrån ett genusperspektiv. Jag kommer därför att observera barnen på verksamheten och vilket utbud det finns av leksaker. Observationen kommer att ske med papper och penna. Kommun, stad/samhälle eller förskolans namn används inte och endast fingerade namn kan förekomma i uppgiften och i observationerna.

Allt empiriskt material kommer efter avslutad studie att lämnas in till Högskolan i Gävle där det kommer att förvaras på säker plats under två år för att därefter förstöras. Jag kommer endast att göra observation av de barn vars vårdnadshavare har gett tillstånd att delta.

Min handledare till examensarbetet är Förnamn Efternamn

Med vänlig hälsning

Förnamn Efternamn

...

...

- Ja, jag ger tillstånd för mitt barn att delta i observation där videoupptagning används i undervisningssyfte.
- Nej, jag ger inte tillstånd till att mitt barn deltar i observation där videoupptagning används i undervisningssyfte.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavare

...

...

Lämna till berörd persona på avdelningen, senast 6 november 2014, tack på förhand.